

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

dr n. praw. Arkadiusz Gliszczyński

Niniejszy pokaz stanowi utwór w rozumieniu ustawy Prawo autorskie i podlega ochronie prawnej. Wszelkie powielanie, korzystanie lub rozpowszechnianie w celach niezgodnych z jego udostępnieniem jest zabronione,

a naruszone z tego tytułu prawa będą dochodzone na drodze sądowej.

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Działania oparte na zasadzie rzeczowości i kompletności (holistyczność działań)

O jaką strukturę działań winniśmy zabiegać w pracy z dziećmi

1. Czynniki mikro, mezo, egzo i makrospołeczne.
2. Kształtowanie pożądanych postaw społecznych, obiektywizmu aksjologicznego wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli lokalnych społeczności.
3. Upowszechnianie procedur postępowania antykryzysowego, a tym samym włączanie w ten proces podmiotów sfery bezpieczeństwa narodowego czyli tworzenie płaszczyzny współpracy instytucjonalnej.

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Uczeń jako podmiot prawa - wybrane przepisy

Wiek a odpowiedzialność karna

1. Wiek a odpowiedzialność karna wynikająca z art. 10 § 1 k.k.
Wyjątkowa odpowiedzialność karna wynikająca z art. 10 § 2 k.k.
2. Wiek a odpowiedzialność karna wynikająca z art. 8 k.w.
3. Wiek a odpowiedzialność karna sprawcy czynu karalnego wynikająca z art. 1 § 1 pkt. 2 upn,
4. Wiek a odpowiedzialność karna nieletniego przejawiającego demoralizację wynikająca z art. 1 § 1 pkt. 1 upn.

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Uczeń jako podmiot prawa - wybrane przepisy

Ustawowe wyrażenia dot. podmiotu

1. Nieletni sprawca czynu karalnego, nieletni przejawiający demoralizację.
2. Sprawca przestępstwa, sprawca wykroczenia.
3. Małoletni.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji Nauczyciel jako funkcjonariusz publiczny?

---

1. Funkcjonariusz publiczny (art. 115 § 13 k.k.). UWAGA! Art. 115 § 13 pkt. 3 – osoba orzekająca w organach dyscyplinarnych działających na podstawie ustawy. Art. 115 § 13 pkt. 4 – m.in. osoba w zakresie, w którym uprawniona jest do wydawania decyzji administracyjnych (dyrektor szkoły wydający decyzję w sprawach z zakresu obowiązku szkolnego).
2. Nauczyciel korzystający z ochrony przysługującej funkcjonariuszom publicznym – art. 63 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela – nauczyciel **podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych** (od dnia 24.05.2007 r.). Ust. 2 wskazuje, że organ prowadzący szkołę i dyrektor szkoły są zobowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Nauczyciel jako funkcjonariusz publiczny?

Uprawnienia nauczyciela korzystającego z ochrony przewidzianej dla funkcjonariusza publicznego

1. Określone czyny zostały objęte ściganiem z urzędu, a co za tym idzie kary za popełnienie takich czynów są surowsze: art. 222 § 1 k.k., 223 k.k. (w roku 2011 dodano § 2, który stanowi, że skutku w wyniku czynnej napaści polegającym na ciężkim uszczerbku na zdrowiu), art. 226 § 1 k.k.,
2. Brak konieczności prywatnego aktu oskarżenia

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji **Dyrektor szkoły jako funkcjonariusz publiczny**

Status dyrektora szkoły

1. Art. 115 § 13 pkt. 4 – osoba w zakresie, w którym uprawniona jest do wydawania decyzji administracyjnych, np. art. 39 ust. 2 ustawy o systemie oświaty wskazuje: „Dyrektor szkoły lub placówki może w drodze decyzji , skreślić ucznia z listy uczniów w przypadkach określonych w statucie szkoły lub placówki; inne z ustawy o systemie oświaty: art. 16 ust. 2 – wcześniejsze przyjęcie dziecka do szkoły podstawowej, art. 16 ust. 8 – odroczenie obowiązku szkolnego; art. 66 ust. 1 – odmowa udzielenia zezwolenia uczniowi na indywidualny program lub tok nauki; czy wynikające z ustawy Karta Nauczyciela: art. 9b ust. 4 pkt. 1 w związku z art. 9a ust. 3 – akt nadania stopnia nauczyciela kontraktowego.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Dyrektor szkoły jako funkcjonariusz publiczny

Status dyrektora szkoły

2. Art. 115 § 13 pkt. 6 – funkcjonariuszem publicznym jest osoba zajmująca kierownicze stanowisko w innej instytucji państwowej (czyli do tej grupy zaliczamy osoby zajmujące kierownicze stanowiska w innych niż administracja lub organ władzy instytucjach państwowych np. publicznych szkołach różnych szczebli).
UWAGA! Zajmowanie stanowiska kierowniczego to kierowanie całością lub wyodrębnionym działem instytucji, a nie pełnienie jakichkolwiek funkcji kierowniczych.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji Nauczyciel i dyrektor szkoły jako funkcjonariusz publiczny?

Wnioski końcowe

1. Nauczyciel podczas lub w związku z wykonywaniem swoich obowiązków **nie jest funkcjonariuszem publicznym** a jedynie korzysta z ochrony funkcjonariuszom publicznym przysługującej. Co więcej nie dotyczy ich reżim prawny dotyczący przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy publicznych, takich jak np. nadużycie uprawnień (art. 231 k.k. – przekroczenie swoich uprawnień lub niedopełnienie obowiązków przynoszących szkodę dla interesu publicznego lub prywatnego)
2. **Dyrektor szkoły, placówki jest funkcjonariuszem publicznym.**

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji **Odpowiedzialność nauczycieli**

Rodzaje odpowiedzialności nauczycieli

Cywilna – art. 415 k.c. „Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia”.

Art. 427 k.c. tzw. wina w nadzorze.

Odpowiedzialność w nadzorze może wynikać z trzech tytułów:

- ustawy:

rodzice - art. 105 § 1 i § 2 k.w. i art. 106 k.w.; (dziecko aż do pełnoletności pozostaje pod władzą rodzicielską (art. 92 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy).

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji **Odpowiedzialność nauczycieli**

Rodzaje odpowiedzialności nauczycieli

Art. 427 k.c. tzw. wina w nadzorze.

szkoła:

- ✓ art. 5 ust. 7 pkt. 1 i 2 ustawy o systemie oświaty – zapewnienie warunków działania szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki,
- ✓ art. 39 ust. 1 pkt. 5a ustawy o systemie oświaty i art. 7 ust. 2 pkt. 6 ustawy Karta Nauczyciela nakładają na dyrektora obowiązek wykonywania zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę
- ✓ Art.. 6 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela zobowiązuje nauczyciela do realizowania zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Odpowiedzialność nauczycieli

Rodzaje odpowiedzialności nauczycieli

Art. 427 k.c. tzw. wina w nadzorze.

- umowy (opiekun do dzieci),
- faktycznego podjęcia się stałego wykonywania pieczy , mimo braku obowiązku ustawowego lub umownego (np. dziadkowie).

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji **Odpowiedzialność nauczycieli**

Obowiązek opieki nad uczniem w orzecznictwie

Obowiązek przestrzegania niezbędnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa dzieci w szkole nie ogranicza się do wydania konkretnych nakazów, czy zakazów wynikających wprost z przepisów szczegółowych, lecz polega na stosowaniu – wynikających z zasad ogólnych – wszelkiego rodzaju środków ochrony przez nauczycieli wobec powierzonych ich pieczy dzieci. Zasady te powinny być honorowane w stosunkach szkolnych zarówno ze względu na bezpieczeństwo uczącej się młodzieży, jak i dla celów wychowawczych, polegających na wytworzeniu nawyku poszanowania własnego i cudzego bezpieczeństwa (wyrok SN IICSK 392/10).

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Odpowiedzialność nauczycieli

Obowiązek opieki nad uczniem w orzecznictwie

Obowiązek sprawowania opieki i nadzoru oraz zapewnienia bezpieczeństwa ze strony szkoły dotyczy tylko uczniów powierzonych funkcjonariuszom szkoły lub szkole jako całości. Obowiązek ten zachodzi więc w sytuacji, gdy uczniowie danej szkoły pozostają w dyspozycji nauczycieli lub administracji szkolnej, podczas lekcji, przerw i innych zajęć zorganizowanych przez szkołę (wyrok SN OSP 1974/10/202)

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji **Odpowiedzialność nauczycieli**

Obowiązek opieki nad uczniem w orzecznictwie

Do podstawowych obowiązków administracji szkolnej należy zapewnienie bezpieczeństwa uczniów w czasie ich przebywania w szkole. Obejmuje on w szczególności obowiązek zastosowania takich urządzeń przeznaczonych do ćwiczeń i zabaw dziecięcych, których konstrukcja zapewnia dzieciom pełne bezpieczeństwo i nie grozi nieszczęśliwym wypadkiem. Jeżeli korzystanie z tych urządzeń grozi niebezpieczeństwem, to nie można uwolnić się od odpowiedzialności za szkodę poniesioną przez dziecko w następstwie ich używania (art. 417 k.c.) przez powołanie się na to, że urządzenia te zostały wykonane przez zakład, który w zakresie swej działalności wyrabiają tego rodzaju urządzenia (wyrok SN IICR 482/73).

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Odpowiedzialność nauczycieli

Rodzaje odpowiedzialności nauczycieli

Na gruncie kodeksu pracy:

- ✓ Porządkowa - art. 75 ust. 2 ustawy Karta Nauczyciela za uchybienia przeciwko porządkowi pracy (za nieprzestrzeganie ustalonej organizacji pracy i porządku w procesie pracy, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy przepisów przeciwpożarowych a także przyjętego sposobu potwierdzania przybycia i obecności w pracy – art. 108 k.p.).
- ✓ Materialna – art. 91c ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela wskazuje, że w zakresie spraw wynikających ze stosunku pracy, nieuregulowanych przepisami ustawy, mają zastosowanie przepisy kodeksu pracy (art. 114-127).

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji **Odpowiedzialność nauczycieli**

Rodzaje odpowiedzialności nauczycieli

UWAGA!

Kar porządkowych w rozumieniu art. 108 Kodeksu pracy nie wymierza się za popełnienie czynu naruszającego prawa i dobro dziecka. O popełnieniu przez nauczyciela takiego czynu dyrektor szkoły, a w przypadku popełnienia takiego czynu przez dyrektora szkoły – organ prowadzący szkołę, zawiadamia rzecznika dyscyplinarnego nie później niż w ciągu 3 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o popełnieniu czynu – art. 75.2a Karta Nauczyciela.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Odpowiedzialność nauczycieli

Rodzaje odpowiedzialności nauczycieli

Karna

- ✓ odpowiedzialność karna ma charakter osobisty i nie można jej „przenieść” na organ prowadzący szkołę,
- ✓ popełnienie czynu zabronionego pod groźbą kary określonego przez ustawę,
- ✓ nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu,
- ✓ odpowiedzialności karnej za przestępstwo skutkowe popełnione przez zaniechanie podlega ten tylko, na kim ciążył prawny, szczególnie obowiązek zapobiegnięcia skutkowi,

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Odpowiedzialność nauczycieli

Rodzaje odpowiedzialności nauczycieli

Karna

- ✓ przykłady: art.: 155 k.k., 156 § 1 k.k. (np. podczas eksperymentu z chemii uczeń asystujący nauczycielowi traci oko), 157 § 1 k.k. (np. nauczyciel wychowania fizycznego rzucając w kierunku niestosującego się do poleceń ucznia piłką lekarską, doprowadza do wybitcia zęba), art. 160 § 1 k.k. (np. mimo ciężkich warunków atmosferycznych, nauczyciel decyduje się na wyprawę w góry – w przypadku wystąpienia skutku w wyniku takiego działania może dojść do zbiegu przestępstw), art. 162 § 1 k.k. (np. podczas pobytu na basenie nauczyciel zauważył tonącego ucznia. Mimo, że sam potrafi pływać, nie udziela pomocy, tylko czeka na podjęcie działań przez ratowników pracujących na basenie).

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji **Odpowiedzialność nauczycieli**

Rodzaje odpowiedzialności nauczycieli

Odpowiedzialność za wykroczenie

- ✓ przykłady: art. 72 kw (np. dyrektor szkoły nie dokonuje zabezpieczenia otwartej studzienki wody deszczowe), art. 73 kw (np. niepowiadomienie straży pożarnej o zagrożeniu pożarowym albo o rozpylonej na terenie szkoły substancji).

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Obowiązek powiadomienia

Obowiązek społeczny:

1. Zawiadomienie o przestępstwie – art. 304 kpk „Każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję”. Ponieważ jest to obowiązek o charakterze społecznym, jego niezrealizowanie nie może być podstawą stosowania sankcji karnej.

UWAGA!

Kto mając wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego określonego w art. 118, 127, 128, 130, 134, 140, 148, 163, 166, 252 k.k., nie zawiadamia niezwłocznie organu powołanego do ścigania przestępstw podlega karze.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Obowiązek powiadomienia

Obowiązek społeczny:

2. Zawiadomienie o przemocy w rodzinie – art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - „Osoby będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym Policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Obowiązek powiadomienia

Obowiązek społeczny:

3. Zawiadomienie o demoralizacji nieletniego - „Każdy kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu” – art. 4 § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Obowiązek powiadomienia

Obowiązek społeczny:

4. Zawiadomienie o czynie karalnym nieletniego - „Każdy dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję – art. 4 § 2 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Obowiązek powiadomienia

Obowiązek prawny:

1. Ujęty w art. 240 k.k.
2. Art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Obowiązek powiadomienia

Obowiązek prawny:

3. Zawiadomienie o przestępstwie – instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz **przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosowanego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.**

UWAGA!

Obowiązek prawnego powiadomienia ciąży na kierowniku jednostki lub osobie, która według przepisów wewnętrznych instytucji zobowiązana została do informowania organów ścigania o przestępstwie.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Obowiązek powiadomienia

Obowiązek prawny:

4. Zawiadomienie o czynie karalnym – Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz **przedsięwziąć czynności niecierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu** – art. 4 § 3 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Współpraca szkoły z Policją

Obowiązki policjantów:

1. Policjant, który wykonując czynności służbowe uzyskał informacje o okolicznościach świadczących o demoralizacji nieletniego lub popełnienia przez niego czynu karalnego, ma obowiązek udokumentowania tej informacji w formie notatki urzędowej - § 5 pkt. 1 zarządzenia nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz nieletnich.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Współpraca szkoły z Policją

Obowiązki policjantów:

2. W zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich Policja zobowiązana jest przede wszystkim do:
  - ✓ wykrywania popełnionych czynów karalnych i ujawniania nieletnich sprawców oraz wykonywania w tym zakresie czynności wynikających z art. 37 upn i art. 308 kpk.,
  - ✓ ujawniania źródeł demoralizacji i przestępczości nieletnich,
  - ✓ przekazywania do sądu rodzinnego informacji i materiałów w sprawach nieletnich, wskazujących na potrzebę wszczęcia postępowania przewidzianego w upn lub ustawie Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
  - ✓ podejmowania działań prewencyjnych ukierunkowanych na zapobieganie demoralizacji i przestępczości nieletnich,

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Współpraca szkoły z Policją

Obowiązki policjantów:

2. W zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich Policja zobowiązana jest przede wszystkim do:
  - ✓ inicjowania i prowadzenia wspólnie z organami państwowymi, samorządowymi działań zmierzających do zapobiegania demoralizacji i przestępczości nieletnich,
  - ✓ udział w spotkaniach z małoletnimi, rodzicami, pedagogami,
  - ✓ patrolowanie oraz obchód rejonów szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
  - ✓ dzielnicowy zobowiązany jest m.in. do **bieżącej** współpracy w omawianym zakresie z pedagogami szkolnymi i kuratorami sądów rodzinnych.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Współpraca szkoły z Policją

Obowiązki policjantów:

2. W zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich Policja zobowiązana jest przede wszystkim do:
  - ✓ policjanci komórki do spraw nieletnich i patologii – inicjowanie i udział w budowaniu lokalnych systemów przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa środowisk lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem przestępczości i demoralizacji nieletnich.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Wybrane działania sądu opiekuńczego

Jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy wyda odpowiednie zarządzenie. Może w szczególności:

- ✓ zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonywania wydanych zarządzeń,
- ✓ podać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego,
- ✓ zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej albo placówce opiekuńczo wychowawczej.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Suicydologia zagadnienia wstępne

Syndrom presuicydalny

- ✓ zawężenie (sytuacyjne, zawężenie stosunków międzyludzkich i świata wartości, gwałtowny spadek poczucia własnej wartości – w tym etapie występuje najczęściej impulsywnych prób samobójczych lub samobójstw),
- ✓ fantazje samobójcze (mechanizm odciążający, krystalizacja myśli o samobójstwie jako jedynej możliwości rozwiązania problemów),

WAŻNE!

Fantazje samobójcze to wewnętrzna walka między siłami samozniszczenia a samozachowawczymi, która często przejawia postać werbalizowanych intencji suicydalnych. Człowiek, w którego psychice od zawsze najwyraźniej rysuje się pragnienie pozostania przy życiu, często wyjawia swoje samobójcze zamiary w nadziei, że zwróci przez to na siebie uwagę otoczenia, które pośpieszy z pomocą. Nie można tego momentu nie zauważyć.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Suicydologia zagadnienia wstępne

Symptomy presuicydologiczne, czyli kiedy uczeń:

- ✓ mówi o śmieci, zranieniu siebie, samobójstwie;
- ✓ twierdzi, że życie jest trudne i złe
- ✓ bardzo się zmienił (izoluje się, jest apatyczny, neurotyczny);
- ✓ ma objawy depresji (płacz, brak apetytu, poczucie beznadziejności);
- ✓ z niewiadomych względów uzyskuje słabsze wyniki w nauce;
- ✓ porządkuje swoje sprawy;
- ✓ rozdaje cenne przedmioty;
- ✓ już kiedyś próbował się zabić;
- ✓ ma ślady samookaleczenia;
- ✓ unika kontaktów społecznych;
- ✓ rezygnuje z dotychczasowych zainteresowań;
- ✓ obniża swoją wartość, prezentuje niską samoocenę.

UWAGA! Osoba ujawniająca wskazane powyżej okoliczności, powinna niezwłocznie poinformować o swoich spostrzeżeniach pedagoga/psychologa szkoły, który przeprowadza rozmowę z uczniem i podejmuje decyzję co do dalszych działań (rozmowa z rodzicami ucznia, uzyskanie zgody od rodziców na skierowanie dziecka do psychoterapeuty).

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Suicydologia zagadnienia wstępne

W sytuacji, gdy nauczyciel/pracownik szkoły jest świadkiem podejmowania próby samobójczej powinien zastosować się do następujących wskazówek:

1. Nie każ takiej osobie wziąć się w garść. Spróbuj ją zrozumieć i to zrozumienie okazać.
2. Nie przekonuj, że wszystko będzie dobrze, ale spróbuj wysłuchać, zrozumieć i zapewnić taką osobę, że kryzysy są czymś co się zdarza, co jest częścią naszej egzystencji.
3. Poprzez rozmowę staraj się jak najbardziej odwlec w czasie decyzję o targnięciu się osoby na swoje życie lub wpłynąć na decyzję rezygnacji z takiego postanowienia;
4. Nie porównuj, nie mów, że inni mają gorzej, bo jakie to ma znaczenie dla kogoś, kto chce się zabić. Przecież jeśli inni ludzie mają gorzej, to podłamany człowiek ma lepiej, a i tak nie potrafi tego docenić, czyli jest beznadziejny.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Suicydologia zagadnienia wstępne

W sytuacji, gdy nauczyciel/pracownik szkoły jest świadkiem podejmowania próby samobójczej powinien zastosować się do następujących wskazówek:

5. Pamiętaj, że osoby, które mają problemy z emocjami, problemy ze zdrowiem psychicznym, na każdą propozycję udania się po poradę do psychologa lub psychoterapeuty, reagują jakby proponowano im skrajnie ostateczną formę pomocy. Dlatego istotne jest ukazanie jak naprawdę wygląda spotkanie z psychologiem. Musisz uzmysłwić osobie, że takie spotkanie wygląda jak każde inne spotkanie z życzliwą osobą – z tą tylko różnicą, że tej dobrze się nie zna i że rozmawia się z nią o sprawach, które są często trudne do opowiedzenia. Psycholog niczego nie narzuca, nie ocenia, obowiązuje go zasada zachowania tajemnicy spotkania i tego co było na nim poruszane.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Rozpoznanie, a własne granice interwencji

Działania rozpoznawcze mogą obejmować:

1. Monitorowanie przez nauczycieli mających dyżur na korytarzu szkoły oraz na zewnątrz budynku, terenu szkoły i terenu przyległego, ze zwróceniem szczególnej uwagi na osoby przebywające na jej terenie lub często pojawiające się w okolicy szkoły. W przypadku systematycznego pojawiania się nieznanych osób na terenie przyległym do szkoły, lub wtargnięcia takich osób do szkoły (w tym: niepotrafiących podać powodu swojego przybycia do szkoły, zachowujących się nerwowo, nadpobudliwych, osób niezwiązanych z codziennym życiem szkoły) uzasadnionym jest przekazanie stosownej informacji dyrektorowi szkoły, który zgłasza potrzebę podjęcia interwencji przez właściwą miejscowo jednostkę Policji.
Odpowiedzialni: pełniący dyżur nauczyciele.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Rozpoznanie, a własne granice interwencji

Działania rozpoznawcze mogą obejmować:

2. Monitorowanie przez nauczycieli mających dyżur na zewnątrz budynku zaparkowanych w okolicy szkoły pojazdów, zaparkowanych w nietypowych miejscach lub o szczególnych cechach np. bez tablic rejestracyjnych, auta pozostawione na dłuższy czas bez opieki, a nie należące do nauczycieli, pracowników szkoły, czy też do rodziców, pojazdy z widocznymi śladami włamania. Monitorowanie osób, które przebywają dłuższy czas w pojeździe i z tego miejsca prowadzą obserwację szkoły i uczniów, osób robiących zdjęcia, próbujących zaczepiać uczniów. W drugim z omawianych przypadków możemy mieć do czynienia z przestępcą seksualnym. Uzasadnionym jest przekazanie stosownej informacji dyrektorowi szkoły, który zgłasza potrzebę podjęcia interwencji przez właściwą miejscowo jednostkę Policji.
Odpowiedzialni: pełniący dyżur nauczyciele.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Rozpoznanie, a własne granice interwencji

Działania rozpoznawcze mogą obejmować:

3. Zwracanie przez nauczycieli mających dyżur w szkole jak i na zewnątrz budynków, na pozostawione bez opieki nietypowe przedmioty np. papierowe kartony z wystającymi elementami, czy też przedmioty wcześniej pozostawione przez obce osoby. W takiej sytuacji uzasadnionym jest przekazanie stosownej informacji dyrektorowi szkoły, który zgłasza potrzebę podjęcia interwencji na właściwej miejscowo jednostce Policji. Osoba zgłaszająca bezwzględnie wykonuje wszystkie polecenia dyżurnego jednostki Policji, a na jego wyraźną sugestię wdraża procedurę ewakuacji uczniów.
Odpowiedzialni: pełniący dyżur nauczyciele.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Procedura ogólna:

1. Osoba będąca świadkiem zdarzenia (czynu karalnego lub przejawu demoralizacji uczniów – uczeń niedostosowany społecznie może realizować obowiązek szkolny do 20 roku życia) zobowiązana jest do powiadomienia dyrektora szkoły (lub innej uprawnionej osoby).
2. Dyrektor szkoły odpowiada za ustalenie okoliczności czynu, ewentualnych świadków zdarzenia i technicznego zabezpieczenia dowodów popełnionego czynu, a następnie ich przekazania Policji.

Przez pojęcie **technicznego zabezpieczenia** należy rozumieć ich zabezpieczenie przed zniszczeniem, kradzieżą, ukryciem przez sprawcę lub inne osoby, zabezpieczenie przed negatywnym wpływem czynników atmosferycznych. Może to nastąpić poprzez umieszczenie takich materialnych dowodów w papierowej torbie, w miejscu niedostępnym dla osób postronnych, poprzez przykrycie foliowym workiem przed deszczem, ale zawsze z zachowaniem należytych środków uniemożliwiających zatarcie śladów linii papilarnych, śladów osmologicznych – wystarczy włożyć rękawiczki lateksowe.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Procedura ogólna:

3. W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły dyrektor szkoły wyznacza osoby, które winny ująć (w ramach ujęcia obywatelskiego) sprawcę i przekazać go dyrektorowi szkoły pod opiekę do czasu przybycia Policji.

UWAGA!

Art. 243 kpk – tzw. ujęcie obywatelskie. „Każdy ma prawo ująć osobę na gorącym uczynku przestępstwa lub w pościgu bezpośrednim po popełnieniu przestępstwa, jeżeli zachodzi obawa ukrycia się tej osoby lub nie można ustalić jej tożsamości. Osobę ujętą należy niezwłocznie przekazać Policji”.

Bezpośredni pościg – nieprzerwany, zachodzi jedność miejsca i czasu.

Obawa ukrycia się – uzasadnia surowa kara grożąca za dane przestępstwo.

Brak możliwości ustalenia tożsamości – osoba nie jest znana zatrzymującemu, nie posiada dokumentów lub posiada fałszywe.

Art. 45 § 2 kpw odpowiednio.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Procedura ogólna:

4. Dyrektor szkoły winien powiadomić rodziców ucznia – sprawcy o zaistniałym zdarzeniu.
5. Dyrektor szkoły jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia Policji o zaistniałym czynie zabronionym w przypadku gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie czynności narządów ciała, kradzież, posiadanie środków odurzających itp. Chodzi zatem o takie czyny, które będą wymagały od Policji wdrożenia postępowania w trybie niecierpiącym zwłoki (istniejące uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu), kiedy to wymagalne będzie wykonanie przeszukania osoby, dokonanie oględzin ciała sprawcy i ofiary itd.) lub w przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana (Policja wezwana na miejsce zdarzenia w pierwszej kolejności podejmie działania zmierzające do ustalenia tożsamości sprawcy, a w razie niemożności ustalenia tożsamości, rozpatrzy możliwość jego zatrzymania).

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Procedura ogólna:

6. Dyrektor szkoły o każdym fakcie dopuszczenia się przez ucznia demoralizacji lub o popełnieniu przez niego czynu karalnego powinien powiadomić Policję.

UWAGA!

Czas na zadanie własne – procedura postępowania w sytuacji wystąpienia agresji fizycznej

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Agresja fizyczna:

1. Obowiązkiem każdego nauczyciela i pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie agresywnego zachowania ucznia/uczniów (nauczyciel lub pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Powinien mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby powinien poprosić do pomocy innego nauczyciela, pracownika szkoły lub inną osobę dorosłą obecną w tym czasie w szkole (np. rodzica). Należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami) – spójrz art. 162 § 1 k.k.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Agresja fizyczna:

2. Osoba ujawniająca zdarzenie, w razie potrzeby udziela pierwszej pomocy osobie rannej (ewentualnie wzywa na miejsce pielęgniarkę szkolną) a w przypadku nieprzytomności osoby poszkodowanej lub innego bezpośredniego zagrożenia jej życia niezwłocznie wzywa pogotowie ratunkowe (do wykonania tej czynności nie jest potrzebna zgoda rodziców).
3. O fakcie i poczynionych ustaleniach powiadamia dyrektora szkoły.
4. Dyrektor szkoły powiadamia o zdarzeniu rodziców sprawcy i ofiary.
5. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły. Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Agresja fizyczna:

6. Pedagog/psycholog i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę służbową, którą podpisują rodzice obydwu stron. Notatka po zapoznaniu się z jej treścią przez dyrektora szkoły, przekazywana jest odpowiednim służbom.
7. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi.
8. W przypadku agresji fizycznej, poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
9. Wobec agresora (poza konsekwencjami wynikającymi z zapisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie i/lub regulaminie szkoły.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Substancje psychoaktywne w szkole

W myśl ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zakazane jest m.in.:

- ✓ wprowadzanie do obrotu środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych – art. 56.
- ✓ udzielanie innej osobie środka odurzającego, substancji psychotropowej lub nowej substancji psychoaktywnej, ułatwianie, umożliwianie lub nakłanianie do użycia takich środków – art. 58.
- ✓ udzielanie innej osobie środka odurzającego, substancji psychotropowej lub nowej substancji psychoaktywnej, ułatwianie, umożliwianie lub nakłanianie do użycia takich środków, w celu uzyskania korzyści majątkowej lub osobistej – art. 59.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Substancje psychoaktywne w szkole

W myśl ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zakazane jest m.in.:

- ✓ posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych – art. 62. lub posiadanie nowych substancji psychoaktywnych – art. 62b
- ✓ jeżeli przedmiotem czynu posiadania środków odurzających lub substancji psychotropowych są ilości nieznaczne, przeznaczone na własny użytek sprawcy, postępowanie można umorzyć również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości – art. 62a. – zobacz art. 70a.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Znalezienie podejrzananej substancji odurzającej

W przypadku znalezienia podejrzananej substancji odurzającej (narkotyki, tzw. dopalacze) na terenie szkoły, nauczyciel lub pracownik szkoły fakt ten ujawniający lub o tym fakcie powiadomiony, powinien:

- ✓ zachować szczególne środki ostrożności,
- ✓ zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ew. jej zniszczeniem (patrz: zabezpieczenie dowodów, podrozdział Procedura ogólna),
- ✓ powiadomić dyrektora szkoły,
- ✓ ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy,
- ✓ Dyrektor szkoły o niniejszym fakcie powiadamia Policję oraz przekazuje jej zabezpieczoną substancję i informacje o zaistniałej sytuacji, poczynionych ustaleniach, danych sprawcy, ewentualnych świadkach itd.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Podejrzanie ucznia o posiadanie substancji odurzających.

Obowiązkiem każdego nauczyciela i pracownika szkoły, który zaobserwował posiadanie przez ucznia substancji odurzających lub został o takim przypadku poinformowany jest:

- ✓ odizolowanie ucznia od pozostałych uczniów w klasie oraz powiadomienie o tym fakcie dyrektora szkoły,
- ✓ w związku z uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa dyrektor szkoły powiadamia Policję,
- ✓ Dyrektor szkoły powinien zażądać od ucznia w obecności innej osoby (np. osoby ujawniającej ten czyn lub wychowawcy ucznia) przekazania posiadanej substancji, zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni. W ten sposób pozyskany materiał winien być zabezpieczony technicznie zgodnie z wytycznymi zawartymi w podrozdziale Procedura ogólna.

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Podejrzenie ucznia o posiadanie substancji odurzających.

UWAGA!

Nauczyciel nie ma prawa dokonywać kontroli osobistej (czynności porządkowej określonej w art. 15 ust. 1 pkt. 5 ustawy o Policji i jej przysługującej), czy też przeszukania, które w myśl art. 219 i 220 kpk. przysługuje prokurator a na polecenie sądu lub prokuratora Policja.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Alkohol w szkole

Według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zabrania się:

- ✓ sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na terenie szkół oraz innych zakładów i placówek oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych i domów studenckich – art. 14.1. (napój alkoholowy – produkt przeznaczony do spożycia zawierający alkohol etylowy pochodzenia rolniczego w stężeniu przekraczającym 0,5% objętościowych alkoholu – art. 46.1.
- ✓ spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych z wyjątkiem miejsc wyznaczonych – art. 14.2a,
- ✓ sprzedaży i podawania napojów alkoholowych m.in. osobom do lat 18 – art. 15.1.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Alkohol w szkole

Jeżeli uczeń znajdujący się w szkole znajduje się pod wpływem alkoholu a swoim zachowaniem:

- ✓ daje powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub
- ✓ znajduje się w okolicznościach zagrażających jego życiu lub zdrowiu lub
- ✓ zagraża życiu lub zdrowiu innych osób

może zostać doprowadzony do izby wytrzeźwień lub placówki podmiotu leczniczego albo dom miejsca zamieszkania lub pobytu. W razie braku izby wytrzeźwień uczeń może być doprowadzony do jednostki Policji – art. 40.1. i 40.2.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Alkohol w szkole

UWAGA!

Osoby do lat 18 umieszcza się w odrębnych pomieszczeniach, oddzielnie od osób dorosłych – art. 40.5.

W przypadku małoletnich o przyjęciu do wytrzeźwienia informuje się rodziców lub opiekunów prawnych i sąd opiekuńczy – art. 40.11.

Podstawą przyjęcia osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia do placówki jest wynik badania na zawartość alkoholu w organizmie tej osoby wskazujący na stan nietrzeźwości – art. 40.1. Badanie takie przeprowadza się za zgodą osoby doprowadzanej.

Rozpoznawanie, profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Alkohol w szkole

UWAGA!

Osoba małoletnia doprowadzone do wytrzeźwienia może być zwolniona niezwłocznie po udzieleniu jej niezbędnych świadczeń zdrowotnych, na pisemny wniosek rodziców lub opiekunów – art.. 40⁴.

Jeżeli zachodzi podejrzenie, że przestępstwo lub wykroczenie zostało popełnione po spożyciu alkoholu, osoba podejrzana może być poddana badaniu koniecznemu do ustalenia zawartości alkoholu w organizmie, w szczególności zabiegowi pobrania krwi – art. 47.1.

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji

---

Alkohol w szkole

UWAGA!

Kto spożywa napoje alkoholowe wbrew zakazom popełnia wykroczenie określone w art. 43^{1.1}. Usiłowanie tego wykroczenia jest karalne.

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Autorski program „Bezpieczna szkoła”

Teczka zagadnieniowa „Bezpieczna Szkoła”

Składa się ona z następujących części:

1. Strona tytułowa.
2. Wykaz osób zapoznających się z teczką zagadnieniową „Bezpieczna Szkoła”.
3. Karta nadzoru.
4. Wytyczne dotyczące realizacji programu „Bezpieczna Szkoła” w Szkole Podstawowej ...
5. Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego.
6. Strategia bezpieczeństwa cyfrowego.
7. Część 1 – Sprawozdania dot. działań rozpoznawczych, profilaktycznych i interwencyjnych przeprowadzonych w celu zapewnienia bezpieczeństwa w szkole.

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Autorski program „Bezpieczna szkoła”

Teczka zagadnieniowa „Bezpieczna Szkoła”

Składa się ona z następujących części:

8. Część 2 – Informacje (w formie notatek służbowych) dotyczące poziomu znajomości przez nauczycieli/pracowników szkoły treści Wytycznych Programu „Bezpieczna Szkoła” oraz Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego, planów ewakuacji, planów rozmieszczenia głównych: wyłączników energii elektrycznej, hydrantów, systemów alarmowych oraz posiadania umiejętności posługiwania się nimi; znajomości algorytmów postępowania w sytuacjach kryzysowych.
9. Część 3 – Informacje z przeprowadzenia kontroli czy klucze do drzwi ewakuacyjnych są w wyznaczonym miejscu i czy są właściwe. Adnotacje o efektach kontroli zamieszczane są w karcie kontroli.
10. Część 4 – Informacje (w formie pisemnych sprawozdań) z przeprowadzonych szkoleń na wypadek zaistnienia pożaru, zdarzenia terrorystycznego lub katastrofy naturalnej.

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Autorski program „Bezpieczna szkoła”

Teczka zagadnieniowa „Bezpieczna Szkoła”

Składa się ona z następujących części:

11. Część 5 – Sprawozdania z realizacji głównych celów Strategii Bezpieczeństwa Cyfrowego, ujawnionych trudności, czy też nieprawidłowości w realizacji celów oraz podjętych czynności korygujących lub naprawczych.
12. Część 6 – Informacje (w formie notatek służbowych) z przeprowadzonych szkoleń z zakresu odpowiedzialności karnej, dyscyplinarnej i cywilnej nieletnich przejawiających demoralizację oraz nieletnich sprawców czynów karalnych.
13. Część 7 – Informacje (w formie notatek służbowych) z przeprowadzonych szkoleń adresowanych do wszystkich uczniów szkoły z zakresu procedury alarmowej, ewakuacji szkoły oraz sposobu zachowania się w przypadku wystąpienia zagrożeń zewnętrznych (ataki terrorystyczne, skażenie chemiczne lub biologiczne, zagrożenie pożarowe).

Rozpoznawanie, profilaktyka
i interwencja w sytuacjach kryzysowych, a własne granice interwencji
Autorski program „Bezpieczna szkoła”

Teczka zagadnieniowa „Bezpieczna Szkoła”

Składa się ona z następujących części:

14. Część 8 – Informacje (w formie notatek służbowych) z przeprowadzonych pogadanek dla rodziców na temat konieczności włączania się rodziców w proces wychowawczy dzieci odnośnie ewentualnej odpowiedzialności karnej, dyscyplinarnej i cywilnej nieletnich przejawiających demoralizację i nieletnich sprawców czynów karalnych oraz istniejących zagrożeń cyfrowych.
15. Część 9 – Inne (np. informacje od nauczycieli i pracowników szkoły oraz uczniów o ewentualnym zagrożeniu bezpieczeństwa uczniów i szkoły; informacje z realizacji konkretnych interwencji kryzysowych; informacje dot. współpracy z podmiotami działającymi w sferze bezpieczeństwa publicznego np. Policja, Straż Pożarna, Sąd Rodzinny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej itp.;

**Dziękuję za okazaną
wrozumiałość i uwagę**

